

FN enige om første steg i avtale mot skatteunndragelse: – Et gjennombrudd, men pinlig av Norge

SKATTEFLUKT: Et flertall i FN sikret retningslinjer som tar videre en global skattekonvensjon. Kirkens Nødhjelp er skuffet over at Norge er avholdende og ikke stemte for. SV mener det er pinlig.



STOPPE SKATTEFLUKT: I 2023 arrangerte sivilsamfunnsorganisasjoner konferansen Alternative Mining Indaba 2023 i Cape Town, der et av kravene var å få multinasjonale gruveselskaper til å betale mer skatt. Nå jobber FN-landene med en global skattekonvensjon. (Foto: Bellah Zulu)

– Hvis alle stater hadde stemt avholdende, hadde prosessen strandet, sier Anne Marte Skaland i Kirkens Nødhjelp.

Hun synes det er bra at regjeringen sier at Norge ønsker å engasjere seg videre i prosessen.

– Men vi forventer at Norge stemmer ja når det gjelder, sier Skaland, som er politisk seniorrådgiver i Kirkens Nødhjelp.

Sterkt mandat

Skaland har de siste ukene fulgt forhandlinger mellom FN's medlemsland om grunnlaget for en global skattekonvensjon. Fredag ble det flertall for retningslinjer for en slik konvensjon og en konkret tidsplan for arbeidet videre.

110 land stemte for, åtte imot, og 44 land stemte avholdende. Norge var blant de 44 som stemte avholdende.

Skaland mener retningslinjene er et sterkt mandat, og at det inneholder mye av det sivilsamfunnene har kjempet for å få inn. Et viktig poeng har vært at menneskerettigheter og bærekraftig utvikling ligger inne som førende prinsipper.

– Statene har et ansvar for at menneskerettighetene etterleves, og skatteinntekter er en forutsetning for å klare det.

At Norge stemte avholdende, synes Skaland er skuffende.

– Regjeringen har en sterk politikk på dette i Hurdalsplattformen. Norge ønsker å være ledende i å løse internasjonale skatteproblemer og har tradisjonelt støttet utviklingslands interesser i denne saken, sier Skaland.



FULGTE MED: Anne Marte Skaland er politisk seniorrådgiver i Kirkens Nødhjelp, og har fulgt forhandlinger om retningslinjer for en global skattekonvensjon i New York de siste ukene, sammen med blant andre Andreas Fjeldskår, leder i Tax Justice Norge. (Luke Holland)

– Pinlig og uforståelig

Ingrid Fiskaa i SV synes det er gledelig at det ble flertall for retningslinjene som FN-landene nå går videre med.

– Det er et gjennombrudd for den internasjonale kampen mot skatteunndragelse og finansielt hemmelighold. Det er utrolig positivt at vi får dette inn på FN-sporet, slik at det er en inkluderende og legitim prosess, sier Fiskaa.

Hun er stortingsrepresentant og ledet Norges arbeid med internasjonale skattespørsmål da hun tidligere var statssekretær.

Fiskaa reagerer på at Norge har valgt å stemme avholdende og ikke for forslaget.

– Det er pinlig, og uforståelig, sier Fiskaa.

Hun viser til at regjeringen påstår at Norge er et foregangsland og en brobygger.

– Her viser regjeringen det stikk motsatte. Jeg oppfatter at den stritter imot å flytte viktige prosesser fra OECD til FN, sier Fiskaa.



SKATT: – Det går milliarder av skatte kroner vekk også for Norges del, som fellesskapet skulle hatt hånd om, og som kunne redusert skattebyrden for vanlige skattebetalere, sier Ingrid Fiskaa, stortingsrepresentant for SV og tidligere statssekretær. (Ole Berg-Rusten/NTB)

Regjeringen vil samkjøre med OECD- og G20-prosesser

Regjeringen [skriver på sin nettside](#) at Norge stemte avholdende fordi Norge har satset tungt på skattesamarbeid med OECD og G20-landene. Regjeringen mener Norges forslag om å bedre koordineringen med eksisterende prosesser, ikke er godt nok reflektert i teksten som ble vedtatt.

Skaland i Kirkens Nødhjelp mener at en hovedutfordring for å få til globale regler er at skatteforhandlinger siden 1960-tallet har foregått i OECD, som samler rike land, men at dette er lukkede prosesser der blant annet afrikanske land ikke er med på lik linje med OECD-landene. Derfor er det en gruppe afrikanske land som har gått sammen for å kreve at forhandlinger om globale skatteregler skal skje i FN og med alle land på lik linje.

– Jeg håper vi nå ser en tendens til at statene som ikke er skatteparadis, stiller krav og setter ned foten, Skaland.

– At Norge velger å holder seg i den gamle klubben av rike land og ikke ønsker å flytte prosesser fra OECD til FN, er veldig bekymringsfullt, for det vil også holde tilbake for å oppnå gode resultater, sier Fiskaa.



SKOPUSSER: Benjamin Jose pusser skoene til en forretningsmann i Luanda i Angola. FN jobber med regler for at rike selskaper og personer ikke skal kunne styre penger unna skattlegging. (Håvard Bjelland)

Hun mener det er et stort paradoks at forskjellen er så stor mellom det regjeringen gjør i praksis og regjeringens uttalte mål om å redusere finansielt hemmelighold og skatteunndragelse.

– Det er dessverre et substansielt bidrag til å holde vedlikeholde strukturene som gjør det mulig også for langt mer illegitime aktører å skjule pengestrømmene sine, sier Fiskaa.

Hun mener at OECD på ingen måte vist at de er i stand til å få til de endringene som trengs.

– Det har også skjedd små framskritt i OECD. Men da jeg var statssekretær og var på møter i OECD i 2009, handlet de om det samme som nå. Det har ikke skjedd noe substansielt. Det er gode grunner til at prosessene bør flyttes derfra og i hovedsak til FN, fordi i OECD har skatteparadisene en altfor viktig stemme sammen med de rike vestlige landene som har skapt hele dette finansielle systemet.

– Den norske regjeringen trenger også skatteinntekter fra selskaper og borgere. Vil du si at det blir litt borte når Norge velger å stemme avholdende her?

– Fellesskapet i Norge har en sterk egeninteresse av å åpne opp det internasjonale finansielle systemet og redusere skatteflukt. Det går milliarder av skatte kroner vekk også for Norges del, som fellesskapet skulle hatt hånd om, og som kunne redusert skattebyrden for vanlige skattebetalere, sier Fiskaa.

Skatteparadisene mot resten av verden

Skaland mener at dette i realiteten burde være en konflikt mellom skatteparadisene og resten av verden, og ikke mellom rike land og fattige land.

– Norge og andre land vil tjene på denne FN-prosessen, fordi problemene med skatteunndragelse og skatteunngåelse må løses. Vi trenger at noen går foran og viser lederskap, beskriver problemene og løsninger på dem. Det har Afrikagruppen gjort på forbilledlig vis. Det er et eksempel på at fattige land ikke tolererer den ubalansen i makt som har preget verden i mange år, sier Skaland.